

LUONTO JA YMPÄRISTÖ

Rikkailla on paremmat mahdollisuudet sopeutua muutokseen, aivan samoin kuin kivikaudellakin. SAMUEL VANECKHOUT, OULUN YLIOPISTO

Peltopyy tarvitsee avaraa maanviljelysmaisemaa

Peltopyy on alunperin arojen lintu. Suomessa se on täysin riippuvainen avarasta maanviljelysmaisemasta.

Avaimet peltopyyn paikallisen kannan menestyksen takaamiseksi ovat periaatteessa yksinkertaiset, kertoo Luonnon- ja riistanhoitosäätiön projektipäällikkö Sakari Mykrä.

Kunkin parin ja poikueen elinpiirin koon suhteen sopivalta alalta tulee löytyä riittävä määrä ympärivuotista ruokaa ja suojaa.

Pienetkin näyttämättömät ojanvarret pientareineen ja joutokäytöllä olevat pellonkulmat lisäävät peltopyykannan hyvinvointia. Pelkästään niiden varassa laji ei kuitenkaan pärjää, muistuttaa Mykrä.

Lajin hyvinvointiin ja elinmahdollisuuksiin vaikuttavat keskeisesti kasvivalintaa ja viljelytoimia koskevat viljelijän ratkaisut.

Jokainen viljelijä voi halutessaan puntaroida voisiko valita peltopyytä tai muuta luontoa paremmin hyödyttävän vaihtoehdon ilman ratkaisevan suurja kustannusvaikutuksia.

Hyviä esimerkkejä peltopyyn hyvinvointia koskevista valintatilanteista ovat vaikkapa jäävän sängen mitta puidessa, peltolohkojen jättäminen kasvipeitteiseksi yli talven tai jopa suorakylvön käyttöönotto.

Peltopyykanta vaihtelee

Kaikesta huolenpidosta huolimatta peltopyykannat tulevat jatkossakin vaihtelevan voimakkaasti.

MARKUS VARESVUO/KUVALIITERI

Pienetkin näyttämättömät ojanvarret pientareineen ja joutokäytöllä olevat pellonkulmat lisäävät peltopyykannan hyvinvointia.

Laji on etenkin poikaikanaan varsin altis kylmyydelle ja kostuudelle. Lisäksi se on otollinen saalis kovin monille petoeläimille.

Hyvässä kunnossa pidetyissä elinympäristöissä lajilla on

kuitenkin huomattavasti paremmat mahdollisuudet selvittää niin poidoista kuin huonoista ilmoistakin.

Väistämättömistä kannanvaihteluista ei pidä kuitenkaan lannistua, sillä peltopyy lienee

lintumaailman tehokkain lisääntyjä, kannustaa Mykrä.

Optimaalisissa elinympäristöissä kannanvaihtelun aallonpohjat eivät pääse koukkaamaan liian syvältä ja toisaalta harventuneen kannan uudelleen

karttuminen on keskimääräistä nopeampaa.

Luonnon- ja riistanhoitosäätiö on aloittanut käytännön kannanhoitotoimet kahdeksalla mallialueella kautta peltopyyn levinneisyysalueen Oulun

seudulta Kymenlaaksoon. Kananhoidon haasteet vaihtelevat alueittain.

Koko Suomen pesivien peltopyyparien vuotuinen määrä on 3 000–5 000.

SARI PENTTINEN

Säätiö ei keskity vain peltopyyhyyn

Luonnon- ja riistanhoitosäätiö elvyttää peltopyykantoja.

Kaksi vuotta sitten perustetun säätiön toiminnan alkuvaiheita uutisoitiin aikanaan melko näyttävästi. Säätiö aloitti varsinaisen toimintansa peltopyykantojen elvyttämiseen ja luonnon monimuotoisuuden edistämiseen keskittyvällä hankkeella.

Luonnon- ja riistanhoitosäätiö ei ole kuitenkaan yhden asian säätiö. Vuoden alussa se käynnisti yhdessä Elävä Itämeri-säätiön kanssa maatalouden vesiensuojelun ja siihen liittyvän luonnon monimuotoisuuden sekä riistatalouden säilyttämiseen keskittyvän hankkeen.

Säätiön keskeisin toimintamuoto on hankkeiden päämäärien toteutumiseen tähtäävä tiedotus ja neuvonta.

Peltopyykantojen elvyttämi-

seen tähtäävän hankkeen päätaivoitteeksi on asetettu elinkykyisen ja kestävästi käyttöä sallivan luontaisen peltopyykannan palauttaminen lajin entisille pääesiintymisalueille.

Pelkästään peltopyyhyyn ei hankkeessa sen nimestä huolimatta keskitytä. Peltopyyn hyvinvoinnin eteen tehty työ edesauttaa maatalousluonnon monimuotoisuuden säilymistä ja karttumista laajemminkin.

Peltopyylle mieleisessä maisemassa viihtyy monipuolinen valikoima eliölajeja linnuista selkärangattomiin ja peltopyypäristölle luontaisiin piennarkasveihin.

Luonnon- ja riistanhoitosäätiö toimii julkisen ja yksityisen sektorin avustusten turvin. Tavoitteena on hankkia rahoitusta myös EU:lta.

MT

FAKTAT

Ota peltopyy huomioon viljelyssä

Kaikki syysmuokkausta vähentävät toimenpiteet ovat arvokkaita peltopyyn kannalta. Ne lisäävät talvi- ja kevätkauden suojaa sekä ravinnon määrää.

Kasvipeitteisen pellon osuus keväällä on primäärin kannalta ratkaisevinta. Tärkeitä ovat esimerkiksi suorakylvölöyköt ja suojaviljan uudistetut nurmet.

Suuri osa viherkesannoista oli oivallista peltopyyn elinympäristöä. Mitä enemmän alueella on pesintään sopivaa kasvipeitteistä piennaraluetta, suojakaistoja ja -vyöhykkeitä, sitä vaikeampi on pienpetojen ja varislintujen löytää pesät

haudonta-aikaan.

Juhannuksesta heinäkuun 20 päivään ei pidä näyttää pientareita, suojakaistoja, viherkesantoja tai alueita, joilla on ollut suojaavaa kasvustoa pesintää varten. Mikäli mahdollista, niitto on aina tehtävä päivällä ja keskeltä kohti reunoja.

Kuivina kesinä poikueet pärjäävät yleensä hyvin. Kosteina kesinä viljakasvustoihin jääneet pienetkin kylvöraidat tai aukkopaidat voivat olla kastuneen ja kylmettyvän poikueen pelastus.

Puidessa on hyvä jättää varsinin lohkojen keskiosiin pittää tai vaihtelevan mittaista särkettä.